

ÚVOD DO DRUHÉHO LISTU TIMOTEJOVI

Adresátom listu je „milovaný syn Timotej“ (1, 2; o jeho osobe pozri úvod do Prvého listu Timotejovi) a odosielateľom je Pavol, ktorý je vo väzení v Ríme ako dajaký zločinec (porov. 1, 8. 16; 2, 9) a je ťažké navštíviť ho (porov. 1, 17). Keď sa pri procese prvý raz bránil, nik nebol pri ňom, všetci ho opustili (porov. 4, 16). Aj v čase písania listu je pri ňom iba Lukáš (porov. 4, 11), ale cíti sa opustený a je si vedomý blízkej smrti, ktorú má podstúpiť pre vieru (porov. 4, 6 – 8). Preto žiada Timoteja, aby k nemu „čo najskôr“ prišiel (porov. 4, 9), podľa možnosti „ešte pred zimou“ (porov. 4, 21), a aby mu okrem kníh a pergamenov priniesol aj plášť, čo nechal v Troade u Karpa (porov. 4, 13). Spis má teda ráz dôverného osobného listu, v ktorom Pavol podáva Timotejovi správy o svojej situácii vo väzení a v povedomí blízkej smrti mu dáva posledné napomenutia, rady a odporúčania. V tomto zmysle možno list pokladať za Pavlov duchovný testament. List bol napísaný v Ríme krátko pred Pavlovou mučeníckou smrťou roku 67.

Tento druhý list sa vyznačuje osobnejším tónom a výraznejším štýlom ako Prvý list Timotejovi. Úvod spisu sa podobá autentickým Pavlovým listom a v závere sa uvádzajú informácie a správy osobného rázu. Chýbajú v ňom state o cirkevnom zriadení, kým veľa priestoru sa venuje Pavlovým osobným spomienkam a jeho vzťahu k Timotejovi. Pavol sa v nich predstavuje ako apoštol a mučeník (porov. 1, 11 – 18; 4, 6 – 8). V zmysle, že treba nasledovať Pavla, sú koncipované aj state, kde sa predstavuje ideál duchovného pastiera (porov. 1, 6 – 14; 2, 1 – 7; 3, 10 – 4, 5). Teologické motivácie v povzbudeníach a napomenutiach sú zriedkavé a diskkrétne (porov. 1, 9 – 10; 2, 8. 13. 19; 3, 15 – 16).

Úvod (1, 1 – 5):

1. Pozdrav (1, 1 – 2)
2. Vďakyvzdanie (1, 3 – 5).

I. Povzbudenie k vernosti a vytrvalosti v Pánovej službe a v ohlasovaní evanjelia (1, 6 – 2, 13):

1. Smelé svedectvo o evanjeliu (1, 6 – 8)

1.
OKOLNOSTI
A CIEĽ SPISU

2.
CHARAKTERIS-
TICKÉ
ČRTY LISTU

3.
ROZDELENIE
A OBSAH LISTU

2. Odporúčanie a príklad Apoštola (1, 9 - 14)
  3. Pavlova situácia (1, 15 - 18)
  4. Výzva na vytrvalosť v protivenstvách (2, 1 - 13).
- II. Pokyny pre postup v boji proti bludným náukám (2, 14 - 4, 5):
1. Súveké bludy (2, 14 - 21)
  2. Smernice pre boj proti bludom (2, 22 - 26)
  3. Bludy „posledných dní“ (3, 1 - 9)
  4. Nasledovanie Apoštola a vernosť tradícii a Písmu (3, 10 - 17)
  5. Starostlivé ohlasovanie slova (4, 1 - 5).
- Záver (4, 6 - 22):
1. Pavlova osobná situácia (4, 6 - 18)
  2. Pozdravy (4, 19 - 22).

(Ostatné o Druhom liste Timotejovi pozri vo všeobecnom úvode do Pastorálnych listov.)

DRUHÝ LIST TIMOTEJOVI

1

1

Úvod, 1, 1 - 5

1 Pozdrav. – ¹ Pavol, z Božej vôle apoštol Ježiša Krista podľa prislúbenia života, ktorý je v Ježišovi Kristovi, ² milovanému synovi Timotejovi: Milosť, milosrdenstvo a pokoj od Boha Otca i od Ježiša Krista, nášho Pána.

1

11

Apoštol vzdáva vďaky za Timoteja. – ³ Vzdávam vďaky Bohu, ktorému slúžim s čistým svedomím ako moji predkovia, keď na teba neprestajne myslím vo svojich modlitbách vo dne v noci. ⁴ A keď si spomínam na tvoje slzy, túžim ťa vidieť, aby ma naplnila radosť. ⁵ Spomínam si na tvoju úprimnú vieru, akú mala už tvoja stará matka Loida a tvoja matka Eunika, a som presvedčený, že aj ty.

Vernosť v Pánovej službe, 1, 6 - 2, 13

Smelo hlásaj pravdu. – ⁶ Preto ti pripomínam, aby si roznechoval Boží dar, ktorý je v tebe prostredníctvom vkladania mojich rúk. ⁷ Veď Boh nám nedal Ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy. ⁸ Preto sa nehanbi za svedectvo o našom Pánovi ani za mňa, jeho väzňa, ale trp spolu so mnou za evanjelium, posilňovaný mocou Boha. ⁹ On nás spasil a povolal svätým povolaním, nie pre naše skutky, ale zo svojho rozhodnutia a milosti, ktorú sme dostali v Ježišovi Kristovi pred večnými vekmi. ¹⁰ No známou sa stala až teraz, keď sa zjavil náš Spasiteľ Ježiš Kristus. On zničil smrť a zjavil život a nesmrteľnosť evanjeliom ¹¹ a ja som ustanovený za jeho hlásateľa, apoštola a učiteľa.

1, 6. Porov. 1 Tim 4, 14.

v Ríme.

1, 8. Pavol píše tento list počas druhého väznenia 1, 9-10. Ide o základné prvky kresťanskej katechézy.

¹² Preto aj toto trpím, ale sa nehanbím, lebo viem, komu som uveril, a som presvedčený, že má moc zachovať to, čo mi bolo zverené, až do onoho dňa. ¹³ Maj za vzor zdravých slov to, čo si počul odo mňa, vo viere a v láske, ktoré sú v Ježišovi Kristovi. ¹⁴ Zverený poklad chráň mocou Ducha Svätého, ktorý v nás prebýva.

¹⁵ Vieš, že sa odo mňa odvrátili všetci, čo sú v Ázii, medzi nimi aj Fygelus a Hermogenes. ¹⁶ Nech Pán preukáže milosrdenstvo Oneziforovmu domu, lebo často ma osviežil a nehanbil sa za moje okovy, ¹⁷ ale keď prišiel do Ríma, usilovne ma hľadal a našiel ma. ¹⁸ – Nech mu Pán dá, aby v onen deň našiel milosrdenstvo u Pána. – A aké služby preukázal v Efeze, ty vieš najlepšie.

1
12
—
2
13

2 Posilňuj sa milosťou a trp ako dobrý vojak Ježiša Krista. – ¹ Ty sa teda, syn môj, upevňuj v milosti, ktorá je v Kristovi Ježišovi. ² A čo si počul odo mňa pred mnohými svedkami, zveruj spoľahlivým ľuďom, ktorí budú schopní učiť aj iných. ³ Trp spolu so mnou ako dobrý vojak Ježiša Krista. ⁴ Nik z vojakov sa nemieša do záležitostí všedného života, ak sa chce páčiť tomu, kto ho najal. ⁵ A kto závodí, nedostane veniec, ak nezávodí podľa pravidiel. ⁶ Rolník, ktorý sa namáha, má prvý dostať podiel na úrode. ⁷ Uvažuj o tom, čo hovorím. Pán ti dá porozumieť všetkému. ⁸ Pamätaj na to, že Ježiš Kristus, z Dávidovho rodu, bol vzkriesený z mŕtvych podľa môjho evanjelia, ⁹ pre ktoré znášam útrapy až po okovy ako nejaký zločinec. Ale Božie slovo nie je spútané! ¹⁰ Preto všetko znášam pre vyvolených, aby aj oni dosiahli spásu, ktorá je v Ježišovi Kristovi, a večnú slávu. ¹¹ Spoľahlivé je to slovo: Ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť. ¹² Ak vytrváme, s ním budeme aj kralovať. Ak ho zaprieme, aj on zaprie nás. ¹³ Ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže.

1, 12. O tom, čo mu bolo „zverené“ (depósitum), porov. poznámku k 1 Tim 6, 20. „Onen deň“ je deň slávneho Kristovho príchodu, deň súdu.

1, 15. Nejde o zanechanie viery, ale o nedostatok odvahy vytrvať pri ňom a vydávať svedectvo.

1, 16. Niektorí z tohto vyjadrenia usudzujú, že Oneziforos medzitým zomrel.

2, 2. Pavol dokazuje dôležitosť ústneho podania v živote Cirkvi.

2, 4–6. Timotej sa má oddať apoštolátu celý ako vojak, disciplinovaný ako pretekár a usilovný ako roľník.

2, 11–13. Asi ide o úryvok z nejakého liturgického hymnu. Porov. 1 Tim 3, 16; 6, 15–16.

Boj proti bludným náukám, 2, 14 – 3, 9

Súveké bludy. – ¹⁴ Toto pripomínaj a zaprisahávaj ich pred Bohom, aby sa nepreli o slová. Nie je to na nič užitočné, len na skazu poslucháčov. ¹⁵ Usiluj sa ukázať Bohu ako osvedčený, ako robotník, ktorý sa nemusí hanbiť a správne podáva slovo pravdy. ¹⁶ Svetáckym prázdny rečiam sa vyhýbaj; lebo ešte viac budú postupovať v bezbožnosti ¹⁷ a ich reč sa bude šíriť ako rakovina. Takí sú aj Hymeneus a Filetus, ¹⁸ ktorí zblúdili od pravdy a hovoria, že vzkriesenie už bolo, a tak rozvracajú vieru niektorých. ¹⁹ Ale pevný Boží základ stojí a má túto pečat': *Pán pozná svojich* a: *Nech sa odvráti od nepravosti každý, kto vyznáva meno Pánovo.* ²⁰ Vo veľkom dome nie sú len zlaté a strieborné nádoby, ale aj drevené a hlinené; jedny na vznešené ciele, iné na všedné. ²¹ Kto sa od tohto očistí, bude nádobou na vznešené ciele, posvätenou, užitočnou Pánovi, pripravenou na každé dobré dielo.

2
14
—
3
6

Ako bojovať proti bludu. – ²² Chráň sa mladíckych žiadostí a usiluj sa o spravodlivosť, vieru, lásku a pokoj s tými, čo z čistého srdca vzývajú Pána. ²³ Hlúpym a neviazaným otázkam sa vyhýbaj, veď vieš, že vyvolávajú len zvady. ²⁴ A Pánov služobník sa nemá vadiť, ale má byť ku každému prívetivý, schopný učiť a byť trpezlivý. ²⁵ Tých, čo odporujú, má mierne karhať; možno im raz Boh dá kajúcnosť, aby poznali pravdu ²⁶ a vymanili sa z osídel diabla, ktorý ich drží v zajatí svojej vôle.

3 Budúce bludy. – ¹ Vedz, že v posledných dňoch nastanú nebezpečné časy. ² Ľudia budú totiž sebeckí, chamtiví, chvastaví, pyšní, rúhaví, neposlušní voči rodičom, nevďační, bezbožní, ³ bezcitní, nezmierliví, ohovárační, nezdržanliví, suroví, bez lásky k dobru, ⁴ zradní, bezhlaví, nadutí, milujúci viac rozkoše ako Boha; ⁵ budú mať výzor nábožnosti, ale jej silu budú popierať. A týchto sa chráň! ⁶ Lebo z nich sú tí, čo sa vkrádajú do domov a podmaňujú si

2, 17. Hymeneus sa spomína aj v 1 Tim 1, 20.

2, 19. Nápisy na pohanských chrámoch označovali ich určenie. Pre budovu Božej Cirkvi Pavol vyberá nápisy z Nm 16, 5 a Iz 26, 13; 52, 11. Cirkev patrí Bohu a je povolaná k svätosti.

2, 20–21. Nie všetci z tých, čo sú v Cirkvi, sú dokonalí.

2, 26. Zmysel gréckej pôvodiny je nejasný. Môže ísť

o Božiu vôľu alebo diablovu. Pravdepodobnejší je druhý význam.

3, 1. „Posledné dni“ podľa niektorých označujú čas pred príchodom Krista (Mt 24, 9–12). No pre Pavla sa eschatologické obdobie už začalo, ako to dosvedčuje záver v 5.

3, 2–5. Porov. Rim 1, 29 n.

ľahké ženy, obťažené hriechmi a hnané rozličnými žiadostivosťami, ⁷ ktoré sa stále učia, a nikdy nie sú schopné spoznať pravdu. ⁸ Ako sa Jannes a Jambres postavili proti Mojžišovi, tak aj oni odporujú pravde. Sú to ľudia so zvrátenou myslou, nespolahliví vo viere. ⁹ Ale ďaleko sa nedostanú, lebo všetkým bude zjavná ich nerozumnosť, ako bola aj tamtých.

Horlivosť v apoštolskej práci, 3, 10 – 4, 5

3
7
—
4
5

Vytrvaj v tom, čo ti je zverené. – ¹⁰ Ty si však nasledoval moje učenie, spôsob života, plány, vieru, zhovievavosť, lásku, trpezlivosť, ¹¹ prenasledovania a utrpenia, ktoré ma stihli v Antiochii, Ikóniu a v Lystre. A aké prenasledovania som podstúpil! Ale Pán ma vyslobodil zo všetkých. ¹² Veď všetci, čo chcú žiť nábožne v Kristovi Ježišovi, budú prenasledovaní. ¹³ Ale zlí ľudia a zvodcovia budú spieť k horšiemu, budú strhávať do bludu a sami budú blúdiť. ¹⁴ Ale ty vytrvaj v tom, čo si sa naučil a čo ti je zverené. Veď vieš, od koho si sa to naučil. ¹⁵ Od útleho detstva poznáš Sväté písma, ktoré ti môžu dať poučenie na spásu skrze vieru, ktorá je v Kristovi Ježišovi. ¹⁶ Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti, ¹⁷ aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo.

4 **Hlásaj slovo.** – ¹ Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom, ktorý bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo: ² Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou. ³ Lebo príde čas, keď neznesú zdravé učenie, ale nazhánajú si učiteľov podľa svojich chútok, aby im štekli uši. ⁴ Odvrátia sluch od pravdy a obrátia sa k bájkam. ⁵ Ty však buď vo všetkom triezvy, znášaj útrapy, konaj dielo evanjelistu, plň svoju službu.

3, 8. Jannes a Jambres boli egyptskí čarodejníci, ktorí sa postavili proti Mojžišovi u faraóna. Porov. *Ex* 7, 11. 22. Ich mená pochádzajú z hebrejskej tradície (apokryfy).
3, 11. Pavol spomína, čo vytrpel počas svojej prvej apoštolskej cesty v Antiochii (*Sk* 13, 50), Ikóniu (*Sk* 14, 1–5) a v Lystre (*Sk* 14, 19–20). Lystra bola Timotejovým rodiskom.

3, 14. Pavol tu pravdepodobne myslí na Timotejovu

matku a starú matku, ktoré boli pôvodom Židovky (porov. 1, 5), ale aj na seba.

3, 16. Celé Sväté písmo je napísané z vnuknutia Ducha Svätého (inšpirácia). Ide o Starý zákon, ale nie je vylúčené, že sa myslí aj na niektoré texty Nového zákona (pozri poznámku k 1 *Tim* 5, 18).

4, 1. Živí sú tí, čo budú pri druhom Kristovom príchode na konci sveta ešte žiť. Porov. 1 *Sol* 4, 15; 1 *Kor* 15, 51–52.

Záver, 4, 6 - 22

Dobry boj som bojoval. – ⁶ Lebo ja mám vyliat' svoju krv na obeť, nastáva čas môjho odchodu. ⁷ Dobry boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. ⁸ Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod.

Osobné správy. – ⁹ Poponáhľaj sa a príd' ku mne čo najskôr. ¹⁰ Démas ma opustil, lebo miluje tento svet, a odišiel do Solúna, Krescent do Galácie, Títus do Dalmácie. ¹¹ Jediný Lukáš je so mnou. 4
 Vezmi Marka a prived' ho so sebou, lebo je mi užitočný v službe. 6
¹² Tychika som poslal do Efezu. ¹³ Keď prídeš, prines plášť, čo som si nechal v Troade u Karpa, aj knihy, a najmä pergameny. —
¹⁴ Kováč Alexander mi spôsobil veľa zlého. Pán mu odplatí podľa jeho skutkov. 4
¹⁵ Aj ty sa ho chráň, lebo veľmi odporoval našim slovám. 22
¹⁶ Keď som sa prvý raz bránil, nebol pri mne nik; všetci ma opustili. Nech sa im to nepočíta. ¹⁷ Ale Pán stál pri mne a posilňoval ma, aby sa cezo mňa naplnilo ohlasovanie a aby ho počuli všetky národy; a bol som vyslobodený z tlamy leva. ¹⁸ Pán ma vyslobodí zo všetkého zla a zachráni ma pre svoje nebeské kráľovstvo. Jemu sláva na veky vekov. Amen.

Pozdravy. – ¹⁹ Pozdrav Prisku a Akvilu aj Oneziforov dom. ²⁰ Erastus zostal v Korinte. Trofima som nechal chorého v Miléte. ²¹ Ponáhľaj sa a príd' ešte pred zimou. Pozdravuje ťa Eubulus, Pudens, Línus, Klaudia a všetci bratia. ²² Pán nech je s tvojím duchom. Milosť s vami.

4, 6. Pavol tu svoju smrť opisuje dvoma obrazmi. Použil ich už v Liste Filipanom. Tak ako sa vylievalo na obeť víno, voda alebo olej (Ex 29, 40), bude vyliata aj jeho krv na obeť mučeníckej smrti (Flp 2, 17). Druhý obraz je v texte Flp 1, 23; „túžim zomrieť“, v gréckej pôvodine je „byť odviazaný“ – rozumie sa od tela.

4, 8. Pavol prirovnáva život človeka na zemi k atletickým pretekom (1 Kor 9, 26), pri ktorých víťaz dostával vavrínový veniec. Tu je symbolom večnej odmeny.

4, 10. Démas bol verným Pavlovým spolupracovníkom počas jeho prvého väznenia v Ríme alebo Cézarei

(porov. Kol 4, 14; Flm 24).

4, 11. Lukáš a Marek sú evanjelisti. Porov. Kol 4, 10. 14.

4, 12. O Tychikovi pozri Sk 20, 4; Ef 6, 21; Kol 4, 7; Tít 3, 12.

4, 14. Alexander – nie je isté, či ten, ktorého Apoštol vylúčil z Cirkvi (porov. 1 Tim 1, 20). Citát je zo Ž 28, 4.

4, 19 – 20. O uvedených menách porov. Sk 18, 2; Rim 16, 3; Sk 19, 22; 20, 4; 21, 29.

4, 21. Tu spomínaný Línus je podľa niektorých prvý Petrov nástupca na rímskom stolci.